

O d ů v o d n ě n í :

Zákon zná trojí způsob povolání k úřadu poručníka a sice testamentem či poslední vůlí (§ 196 obč. zák.), zákonem (§ 198 obč. zák.) a soudem (§ 199 obč. zák.). Při ustanovení poručníka má se soud přidržeti tohoto pořadí zákonem stanoveného, poněvadž osoba k úřadu poručníka poslední vůlí neb zákonem k tomu povolaná má k tomu nárok, pak-li zájem dítěte nevyžaduje jiného opatření. Dle § 196 obč. zák. přísluší především poručenství tomu, koho otec dítěte k tomu povolal, pak-li tu není překážek dle § 191—194 obč. zák. Toto povolání zove zákon testamentárním aneb dle poslední vůle (§§ 196, 198, 211 obč. zák.), poněvadž obyčejně se stává v poslední vůli. Tomu však není tak rozuměti, jak činí nižší soudy, že by se vyžadovalo formy předepsané pro platné poslední pořízení. Stačí, když projev vůle nebo přání otce dítěte v tomto směru stal se dokazatelně za náležitostí předepsaných v § 565 obč. zák. Nestojí-li v cestě překážky, jak shora uvedeno, pak dbáti jest vůle otcovy takto projevené jako výronu jeho otcovské moci.

Že otec dítěte na případ svoji smrti vyjádřil tuto vůli, aby jeho bratr E. Č. byl dítěti poručníkem a je dostal do své výchovy, bylo zjištěno udáním J. R., F. H. a F. F.

Nepadá na váhu, že otec dítěte učinil tak též snad z nevěle proti svému tchánu, neboť i rekursní soud přiznává, že strýc dítěte se až dosud rádně a pečlivě o dítě staral. Ohledně jeho osoby není tedy dle zákona nejmenší překážky, aby poručenství nemohlo jemu býti svěřeno. Dle zjištění ve spise a dle vyžádaných zpráv navštěvovalo děvče pilně obecnou školu a navštěvuje nyní pomocnou školu v Ch., kdež požívá výchovy účelné právě vzhledem k její duševní zaostalosti, dítě jest také jinak dobře zaopatřeno v rodině svého strýce, jenž již dříve jevil živý zájem pro potřeby a práva dítěte, postarav se zejména o zabezpečení jeho výchovných příspěvků. K tomu jest uvážiti, že strýc děvčete, jenž jest v plné mužné síle a hospodářsky dobře situován, k tomu již poručníkem druhého nezl. dítěte zemřelého A. Č., jest schopnější pro obstarávání poručenských záležitostí než děd z mateřské strany, třeba rovněž ze starostlivé péče o dítě se uchází o poručenství, an jest již, jak sám udává, stár 72 roků, tedy ve věku již pokročilém. Také další prospěch dítěte a jeho blaho vyžaduje, aby nebylo znova vytrhováno z rodinného a výchovného prostředí, ve kterém nyní již po delší dobu se nachází.

Dovolací stížnost s hlediska § 16 nesp. pat. jest tedy odůvodněna, poněvadž nižší soudy vycházely ze zřejmě nesprávného výkladu § 196 obč. zák. a bylo jí tedy vyhověti tím způsobem, jak shora rozhodnuto.

Dr. Tognér:

K novelisaci předpisů o dávce z přírůstku hodnoty.

K novelisaci předpisů o dávce z přírůstku hodnoty, za níž jsem po čtyry roky bojoval jak v různých časopisech tak i na schůzích, píše několik slov.

Neznám zákona, který byl příčinou tolika sporů, vád a různic, tolika nářků a možno bez nadsázky říci i slz, který tak rušivě zasahoval do velkého odvětví obchodu realitního, snižoval cenu půdy a ohrožoval finanční morálku poplatníků, a který byl tak nespravedlivý i co do

způsobu vyměrování i co do výše dávky jako dávkové řády z roku 1920 a 1922.

Proto uvítán byl s velkou radostí nový dávkový řád ze dne 25. června 1926 č. 121 sb. z. a nař., který sice pomíjí požadavky o novelisaci předpisů dávkových pokud se týče ukládacího řízení, ručení za dávku a rozšíření okruhu dávkou prostých osob i právních jednání — viz mé články v č. 5. a 6. ročníku IV. t. l. — avšak dávku značně snižuje, přibližuje jí valutárním a ziskovým poměrům při prodeji nemovitostí, odnímá jí tím dosavadní ostří a vrací opět dávku jejímu původnímu účelu: zdanění při převodu nemovitostí bez přičinění dosavadního vlastníka vyvolaný vzestup ceny realit, tedy bezpracný důchod, kdežto dosud dávka ve své výši znamenala neoprávněnou konfiskaci čtvrtiny kupní ceny.

Ministr dr. Engliš splnil tak krásně svůj slib daný zástupcům průmyslu při nastoupení svého úřadu, kdy, jak v denních listech bylo uveřejněno, prohlásil dávku z přírůstku hodnoty v tehdejší výši za neudržitelnou. Veškeré pronášené stesky tlumeny jsou značným snížením dávky uvedeným nařízením stanoveným.

Má-li však dávka z přírůstku hodnoty potrvati i dále, musí dojíti i k novelisaci ve směru výše naznačeném a zvláště k reformě ukládacího řízení, neboť dnešní dávka v mnohých a mnohých případech nebude krýti výlohy spojené s ukládáním, a taková dávka je pak zbytečná. Musí se pomýšleti na to, by k úspoře těchto výloh dávka tato případně vyměrována byla jako přírážka ku státním převodním poplatkům poplatkovými úřady, ovšem taková úprava předpokládá především delší statistické šetření o výnosu dávky dle nového nařízení.

Nemohu těchto několik řádků zakončiti lépe, než tlumočím-li vřelý dík především ministru dru Englišovi a vládě, která nařízení toto vydala, a to nejen jménem dávkou postížených ale i nás notářů, kteří jsme při sepisování smluv poznali, jaké obtíže a jakou zodpovědnost dávkové předpisy na nás uvalily.

Dr. Tognér:

Poznámky z praxe.

Dva výnosy justiční správy z poslední doby nutkají k odpovědi.

1. Ve výnosu ze dne 3. června 1926 pres. 10.314 vyslovilo presidium mor. sl. vrchního soudu názor »že o nějaké soukromé úschově notářově vůči obecenstvu nemůže býti řeči, ježto podle § 104 not. řádu náleží právě k úřadu notářů, aby v úschovu přejímali listiny všeho druhu a další §§ 105 a 106 not. řádu upravují příslušné povinnosti notářovy.« Názor tento jest rozhodně mylný, neb tímtež právem by se mohlo usuzovati, že notáři mohou listiny sepisovati jen ve formě spisů notářských. Notář přejímá nejen poslední vůle, jichž způsob úschovy tento výnos vyvolal, ale i denně listiny od stran k úschově (dlužní úpisy za účelem vyhotovení kvitancí, poz. archy a listiny za účelem přípravy smluv, atd.) a zatěžovalo by přejímání listin dle § 104 not. řádu nejen notářské kanceláře zbytečnou prací, nýbrž i strany zbytečnými výlohami. Také Šediva »Notářství dle práva rak.« strana 233 posl. odstavec připouští soukromou úschovu notáře, stejně i Reich »Oest. Notariatshandbuch« strana 517 a 518.

2. Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 22. srpna 1926 čís. 28.144/26, jenž chce zameziti zneužívání po-

známky pořadí pro zamyšlený úvěr za účelem ušetření stupnicových poplatků a vkladného.

Jsem také odpůrcem těchto poznámek, jichž účel jest ušetřiti často majetným stranám při velkých půjčkách uvedené poplatky a souhlasím úplně s obsahem uvedeného ministerského výnosu až na to, že výměr o povolení této poznámky může býti doručen jen vlastníku hypotéky. Pro tento způsob doručení není v knihovním zákoně podkladu. § 54 knihovního zákona stanoví toliko, že o povolení žádosti o poznámku pořadí pro zamyšlený úvěr vyhotoví se jen jedno usnesení, nestanoví, že toto usnesení musí se doručiti vlastníku, — ovšem má se usnesení toto dle § 123/1 knihovního zákona vlastníku doručiti — nevylučuje však doručení usnesení jiné osobě než vlastníku, který ku podání žádosti o poznámku úvěru dle § 53 knih. zákona, po případě § 44 III. dílí novely jediné je oprávněn, také v § 122—125 knihovního zákona jednajících o doručování, nenalézám žádné zápočty doručení tohoto výměru jiné osobě než vlastníku, § 31 knih. zákona připouští zmocněnce ku vydávání vkladních listin, tedy i vkladních žádostí, § 77 knih. zákona připouští podávání žádostí knihovních zmocněnci a § 123/4 knih. zákona obsahuje dokonce předpis ohledně doručení zmocněnci. Musí-li soudy povolití tuto poznámku pořadí na základě žádosti zmocněnce leg. plnou mocí vlastníka hypotéky s náležitostmi dle § 31/2 knih. zákona opatřeného, musí přece na základě stejné plné moci povolití doručení výměru poznámku povolujícího jiné osobě než vlastníku.

Ani Bartsch »Das Oest. allg. Grundbuchgesetz« strana 527 a násl. ani Bohuslav-Hartman »Sbírka příkladů knihovních žádostí a usnesení« strana 147/148, doručení jiné osobě než vlastníku výslovně nevylučují, naopak připouští Bartsch, žádá-li o poznámku tuto více spolu-vlastníků, ustanovení příjemce usnesení. Ustanoví-li tudíž vlastník hypotéky v leg. žádosti o poznámku pořadí ku přijetí povolovacího usnesení jinou osobu než sebe, je tato osoba jeho zmocněncem a to zmocněncem dle § 123/4 knih. zákona k přijetí dotyčného výměru plně oprávněným. Takové zmocnění podléhá pak kolku pro plné moci.

Připomínám všem kolegům, aby při žádostech o poznámku pořadí pro zamyšlený úvěr a vyhotovení plných moci k podpisu dlužního úpisu měli vždy na paměti § 1024 obč. zákona, dle kterého plná moc, když je jí snad nejvíce třeba, pozbývá platnosti.

Kand not. J. Falta:

Případ z praxe.

Vlastník pozemku A hodlaje zciziti tuto svoji realitu odmítl tak učiniti majiteli sousedních pozemků B-ovi, s nímž žil v nevěli.

B, jenž pozemek A-ův potřeboval, zplnomocnil ke koupi jeho C, který realitu ve vlastním jméně koupil a dal sebe zapsati za vlastníka. Knihovní žádost za převod vlastnického práva z C na B na základě prohlášení C-ova, že jednal pouze jako zmocněnc B-ův, a speciální, notářsky ověřené plné moci, vydané před uzavřením koupi mezi A a C, okresní soud zamítl, ale krajský soud usnesení jeho zrušil poukázav k bodu 6 lit. c předběžných připomínek k poplatkové sazbě (zákon 29. února 1850 č. 50 ř. z.), dle něhož nelze právní listiny, jimiž někdo, kdo vlastním jménem s jinou osobou právní jednání uzavřel, dodatečně prohlásí, že pouze jako plnomocník

třetí osoby a pro tuto nabyt práva, pokládati za převod majetkový, jestliže předložena od plnomocníka na dotyčné právní jednání znějící a před uzavřením jeho soudně ověřená plná moc — připomenuv zároveň, že dle výměru zemského finančního ředitelství v Praze ze dne 18. října 1923 č. 11098/23 p. o. jest plnou moc ověřenou notářem při posuzování převodů podle bodu 6c předběžných připomínek k sazbě stavěti na roveň plné moci ověřené soudem.

Taktéž předpis, jímž poplatkový úřad předepsal převodní poplatek jak C-ovi, tak také B-ovi, byl vzat úspěšně v odpor, neboť ze znění citovaného odstavce 6c jasně vyplývá, že v takových případech poplatkově jest s věcí jednati tak, jakoby původní právní jednání přímo na jméno zmocnítele bylo bývalo uzavřeno.

Ovšem ale předepsán byl B-ovi poplatek z vkladu vlastnického práva, neboť podle saz. pol. 102/45 A lit. a, c, není zapraviti vkladné jen tehdy, podléhá-li právní jednání nebo titul nabývací, na jehož základě se zápis děje, poplatku stanovenému pro převody jmění mezi živými nebo na případ smrti.

Ježto pak titul nabývací pro druhý knihovní zápis nebyl podroben zvláštnímu převodnímu poplatku, jest zákonem zdůvodněn předpis vkladného z druhého knihovního zápisu. (Nález neiv. správ. soudu ze dne 4. června 1921 č. 7040.)

Z E D N E .

Břetislav Matějka,

notář na Žižkově, zemřel dne 28. září t. r. Odešel z našich kruhů muž zlatého srdce, výborný kolega a svědomitý a poctivý notář, který všude, kde působil získal si neomezené důvěry občanstva. Narodil se roku 1858 a jmenován byl notářem do Českého Dubu dne 26. července 1894; odtud byl přeložen do Nového Města n. Met. V Praze-Žižkově působil déle jak dvacet let. Jako člen notářské komory Pražské od roku 1911 do 1920 vedl pokladnu komorní se svědomitostí jemu vlastní a jako zkušební komisař při notářských zkouškách jednal vždy tak, že všickni kandidáti jim zkoušení s radostí a láskou na něho vzpomínají.

Jako člen výboru různých dobročinných institucí byl volán k právním pracem těchto institucí se týkajícím a prováděl vždy i nejtěžší a nejkombinovanější práce těmto institucím zdarma bez ohledu na ztrátu času. Poukazuji v té věci jen na každoroční zprávy Zemského spolku pro tuberkulosní, v nichž se mu vzdává vždy dík.

Stav notářský zachová tomuto vzornému svému členu vděčnou vzpomínku. A. a. p.

Zákon o stav. ruchu ze dne 27. ledna 1922 č. 45 Sb. z. a n. v § 36 odst. druhý zavdával podnět k výkladu, že převod vystavěných budov podle tohoto zákona požívá pouze tenkrát osvobození od převodního poplatku, byla-li pro stavbu povolena finanční podpora státu v některé zákonem stanovené formě.

Tohoto výkladu přidržovaly se poplatkové úřady, pokud známo, bezvýminečně. Otázkou zabýval se nejvyšší správní dvůr soudní a nálezem č. 1504 z roku 1926 rozhodl, že osvobození od převodního poplatku novostaveb podle cit. zákona provedených nevyžaduje, aby pro dotyčnou novostavbu povolena byla finanční podpora státu podle tohoto zákona.

Sdružení pro mezinárodní právo (I. L. A.), které má odbočky po celém vzdělaném světě a od roku 1921 též v naší republice, konalo letos od 5. do 11. srpna ve Vídni svou 32. konferenci, které se účastnilo též mnoho právníků rakouských, maďarských a asi 10 právníků z Československé republiky. Této příležitosti použila advokátní komora a mezinárodní svaz advokátů ve Vídni, aby pozvaly účastníky kongresu ze sukcesivních států ke společné poradě o přípravě společné činnosti na mezinárodním právním poli.

Schůze konala se v sále vídeňské advokátní komory a předsednictví Dra Weisla, presidenta mezinárodního svazu